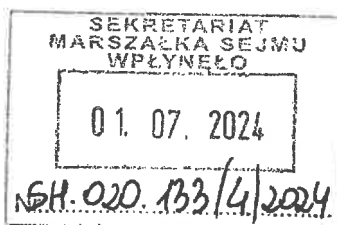

Warszawa, 1 lipca 2024 r.
KL/356/99/JS/2024

Pani
Paulina Hennig-Kloska
Ministerka Klimatu i Środowiska

Szanowna Pani Minister,

w związku z publikacją ustawy z dnia 23 maja 2024 r. *o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego* (Dz.U. z 2024, poz. 859), która dokonała m.in. zmian w ustawie z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku oraz w 2024 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1704, ze zm.) (dalej "ustawa o ochronie odbiorców"), **apelujemy o pilne wprowadzenie w ustawie o ochronie odbiorców zmian, które są niezbędne dla prawidłowego i zgodnego z legislacją europejską funkcjonowania mechanizmów osłonowych**, nie tylko z perspektywy odbiorców, ale także sprzedawców energii elektrycznej.

W związku z wejściem w życie kluczowych zapisów ustawy o ochronie odbiorców już od 1 lipca br. uważamy, że stosowne prace legislacyjne nad proponowanymi w niniejszym apelu zmianami muszą zostać podjęte niezwłocznie i wyrażamy głęboką nadzieję, że ich **wypracowanie i wprowadzenie będzie faktycznie możliwe w bardziej spokojnym okresie powyborczym**. Szczególnie, że dzięki licznym stanowiskom sektora energii elektrycznej - przekazanych pomimo braku formalnego przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu ustawy - **ogromna waga faktycznych problemów wynikających z proponowanych mechanizmów interwencyjnych była doskonale znana zarówno stronie rządowej, jak i parlamentarzystom**, a nawet wydawała się znajdować ich zrozumienie. Wydaje się to kierunkiem naturalnym i nieodzownym w warunkach trwającej odbudowy poszanowania podstawowych, konstytucyjnych wartości państwa prawa odnoszących się również do działalności gospodarczej wykonywanej przez podmioty prywatne z udziałem kapitału rodzimego lub międzynarodowego.

Odmowa uwzględnienia naszych zasadnych uwag była dla nas – jako prywatnych przedsiębiorstw sektora elektroenergetycznego – bardzo poważnym rozczarowaniem. Szczególnie, że mechanizmy dot. „mrożenia cen” i „cen maksymalnych” wprowadzane przez poprzedni rząd przewidywały przynajmniej w miarę sprawiedliwe mechanizmy rekompensat. Miały one oczywiście wpływ na działania na rynku obrotu energią elektryczną

member of

BUSINESS OECD

member of

BUSINESSEUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. SP-WP.020.136.14.2024
Data wpływu 01.07.2024r.

bardzo mocno ograniczając budowaną przez szereg lat jego konkurencyjność, ale nie powodowały wprost tak poważnych strat, jak rozwiązania wprowadzone na drugą połowę 2024 r.

Kluczowe znaczenie mają tu, sygnalizowane przez rząd informacje o spodziewanym poziomie zatwierdzanych przez Prezesa URE taryf na najbliższe 18 miesięcy (II połowa 2024 roku i rok 2025) w wysokości poniżej 600 zł/MWh, co powoduje, że sprzedawcy, którzy zakontraktowali już energię w szczególności na cały 2024 rok, otrzymają rekompensatę na zbyt niskim poziomie. **To w połączeniu z przedłużonym, niczym nieuzasadnionym dalszym zakazem pobierania opłat handlowych przez sprzedawców energii powoduje, że sens, szczególnie ekonomiczny, prowadzenia działalności gospodarczej przez sprzedawców energii staje się coraz bardziej wątpliwy.**

Zwracamy uwagę, że pomimo wielokrotnych propozycji wciąż niezaadresowanym tematem jest wprowadzona przez wyborami parlamentarnymi w 2023 r. obniżka rachunków dla wszystkich gospodarstw domowych o 125 zł. Niestety, ale w opublikowanej ustawie **brakuje zarówno naprawy sytuacji wywołanych przez poprzedni rząd, jak i sprawiedliwej rekompensaty za obniżki rachunków dla gospodarstw domowych i innych szczególnie chronionych grup odbiorców energii elektrycznej.**

Rozumiemy cele polityczne i społeczne jakie przyświecały przedłużeniu mechanizmów osłonowych. Zasadniczo uważamy jednak, że **sytuacja na rynku energii**, a w szczególności w zakresie hurtowych cen energii odzwierciedlających stopniową stabilizację w zakresie cen surowców energetycznych i postępującym wzrostem udziału źródeł odnawialnych w miksie energetycznym, **dojrzała już do przywrócenia w pełni funkcjonujących mechanizmów rynkowych**, w miejsce interwencjonizmu, który miał być obiektywnie uzasadnionym narzędziem tymczasowym, o wyraźnych podstawach w prawie unijnym. Liczymy, że dalsze działania legislacyjne i regulacyjne będą zmierzały właśnie w tym kierunku.

Należy ponownie, wyraźnie podkreślić, że szczególnie wprowadzane w końcu 2023 r. oraz w ramach ww. ustawy rozwiązania skutkują wprost **zobowiązaniem przedsiębiorstw energetycznych (tak będących w rękach Skarbu Państwa jak i prywatnych) do partycypacji w kosztach obniżenia cen dla wybranych grup odbiorców.** Dzieje się to jednocześnie nie w warunkach nadmiernych zysków sektora energetycznego (które zasadniczo nie występowały w sektorze obrotu energią elektryczną), ale w warunkach regulowanych cen oraz działalności o bardzo niskich marżach, a także postępującego powrotu do stabilizacji całego rynku.

Brak uwzględnienia proponowanych przez Konfederację Lewiatan zmian może zniweczyć ponad 20-letnie wysiłki na rzecz zbudowania i efektywnego funkcjonowania konkurencyjnego rynku obrotu energią oraz realnie zlikwidować mechanizmy konkurencyjne, które są przecież niezbędne dla ochrony interesów odbiorców energii (w tym w szczególności gospodarstw domowych). Dla części spółek obrotu, w szczególności

member of

BUSINESS OECD

member of

BUSINESSEUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

mniejszych firm będących tzw. alternatywnymi sprzedawcami energii elektrycznej **wprowadzone przepisy oznaczają automatycznie powstanie strat bilansowych i grożą koniecznością zakończenia działalności**. W praktyce może to prowadzić do ograniczenia poziomu konkurencji na rynku. Wreszcie, **brak naprawy przepisów**, tak bezpośrednio i w sposób niemożliwy do wcześniejszego przewidzenia godzących w podstawowe wartości wolności gospodarczej, **będzie wpływał na percepcję inwestorów zagranicznych** i ich ocenę stabilności i przyjazności warunków działania w Polsce. To również jest kierunek wprost sprzeczny z długoterminowymi interesami naszego kraju.

Nie bez znaczenia dla sprawy pozostaje podstawa prawna stosowania nadzwyczajnych rozwiązań interwencyjnych na rynku energii elektrycznej. Rozporządzenie unijne 2022/1854¹ będące podstawą ingerencji w rynkowy obrót energią utraciło moc z dniem 15 października 2023 r., a w związku z tym obowiązywać powinny zasady rynku wewnętrznego UE, w tym także zasada ustalania ceny energii na podstawie podaży i popytu². Ustawodawca w uzasadnieniu do Ustawy mrożącej ceny energii nie wskazuje podstawy prawnej stosowania „mrożenia” cen energii, co więcej, stwierdza brak obowiązku notyfikacji przedmiotowej Ustawy. W związku z powstałą kolizją pomiędzy stosowaniem prawa UE, a wprowadzaniem przez krajowego ustawodawcę niepodlegających kontroli Komisji Europejskiej środków nadzwyczajnych, podmioty prowadzące działalność na rynku energii mogą zostać zmuszone do skorzystania z mechanizmów ochrony interesu prawnego. Zwłaszcza, że podmioty te pozostają w stanie niepewności, jak długo mechanizmy interwencyjne będą stosowane i jak daleko idące będą nakładane na nie obciążenia, skierowane jednostronnie na ochronę tzw. odbiorców wrażliwych.

Biorąc powyższe pod uwagę wnosimy o jak najszybsze wprowadzenie następujących zmian wpływających na detaliczny rynek energii elektrycznej:

1. Sprawiedliwy mechanizm rekompensat

Przewidziany w ustawie mechanizm rekompensat jest wadliwy w zakresie w jakim odnosi się do poziomu średniej ceny taryf zatwierdzonych przez Prezesa URE na rok 2024 lub cen na Towarowej Giełdzie Energii dla Rynku Dnia Następnego. Ceny te są nieadekwatne do faktycznie poniesionych przez sprzedawców energii kosztów zakupów energii dokonanych w 2023 r. (lub wcześniej) dla dostaw w 2024 r. po cenach istotnie wyższych, niż obecnie obowiązujących dla tego okresu. Tym samym wprowadzany mechanizm rekompensaty będzie prowadził do częściowego subsydiowania obniżki cen przez przedsiębiorstwa energetyczne, które nie miały możliwości przewidzenia wprowadzenia takich mechanizmów

¹ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/1854 z dnia 6 października 2022 r. w sprawie interwencji w sytuacji nadzwyczajnej w celu rozwiązania problemu wysokich cen energii (Dz. Urz. UE. L. z 2022 r. poz. 261)

² Art. 3 lit. a Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej (Dz. Urz. UE. L. z 2019 r. Nr 158 ze zm.)

w 2024 r., a jednocześnie były zobowiązane dla zabezpieczenia dostaw na 2024 r. już w zeszłym roku (lub wcześniej).

Jednocześnie wnosimy o przywrócenie możliwości stosowania i uwolnienie opłat handlowych, co z jednej strony zapewni sprzedawcom energii dodatkowe przychody, pokrywające przecież część ponoszonych kosztów i pozwalające na pomniejszenie strat związanych z zamrożeniem cen energii, a z drugiej będzie krokiem na rzecz powrotu do konkurencyjnego rynku energii. Należy wyraźnie podkreślić, że opłaty stałe, mające pokryć koszty obsługi odbiorców przez sprzedawców energii, nie były nigdy narażone na właściwe cenom energii wahania rynkowe, związane z nadzwyczajną sytuacją na rynku, dlatego też nie istnieje uzasadnienie dla regulowania również tej części działalności sprzedawców energii.

2. Rekompensata za obniżki płatności w 2023 r.

Niezbędne jest ustalenie mechanizmu rekompensaty za obniżki płatności dla gospodarstw domowych w wysokości 125,34 zł wprowadzone rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z 9 września 2023 r. *zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobu kształtowania i kalkulacji taryf oraz sposobu rozliczeń w obrocie energią elektryczną*. Według oceny sektora obrotu energią spowodowało to obciążenie sprzedawców na poziomie ok 1,7 mld zł, przy braku jakichkolwiek mechanizmów rekompensujących tę obniżkę. Wprowadzone w wątpliwej formie rozporządzenia zobowiązanie do faktycznego oddania części przychodów z działalności gospodarczej było w naszej ocenie niedopuszczalne.

W stanowisku **Ministra Aktywów Państwowych**³ odnoszącym się do tej kwestii wskazano, że „*zauważyć należy, że brak uwzględnienia rekompensaty udzielonej przez sprzedawców energii kwoty obniżki stanowi ewidentną lukę prawną, która powoduje poniesienie straty przez sprzedawców energii i bez uregulowania systemu rekompensat spowoduje konieczność wystąpienia przez nich z roszczeniami do Skarbu Państwa po zakończeniu procesu udzielania obniżek, tj. po zakończeniu roku 2024. Obowiązek wypłaty rabatu odbiorcom energii został sprzedawcom tej energii narzucony regulacyjnie, jako kolejne narzędzie nierynkowego obniżania cen energii. Każde takie urzędowo nałożone zobowiązanie, które nie jest zbieżne z interesem sprzedawców energii, a realizuje zadanie publiczne, powinno być sprzedawcom rekompensowane*”.

3. Wyeliminowanie wątpliwości dot. odpisów na Fundusz Wypłaty Różnicy Ceny

Należy doprecyzować przepisy w sposób jasno potwierdzający, że odpis na Fundusz Wypłaty Różnicy Ceny nie powinien być pobierany od nigdy nieuzyskanych przez podmioty, których on dotyczy przychodów. Jest to konieczne dla wyeliminowania ryzyka powstawania

³ <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12384301/13053882/13053884/dokument665456.pdf>

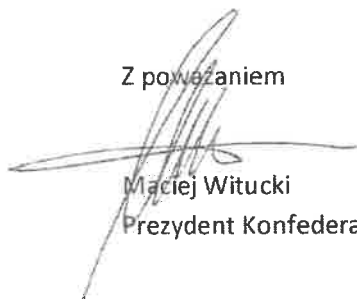
odmiennych interpretacji przepisów oraz ewentualnego nakładania przez Prezesa URE kar pieniężnych w tym zakresie.

Wyjaśnienia Prezesa URE, o nie do końca jasnym statusie prawnym, w których wskazano, że podmioty zobowiązane powinny uiszczać odpis na Fundusz od cen wskazanych w umowach, a nie od cen po jakich faktycznie rozliczali się z odbiorcami (a zatem przychodów, jakie faktycznie podmioty otrzymywały od odbiorców), nie tylko nie znajdują oparcia w przepisach, ale są obiektywnie sprzeczne z zasadami logiki i racjonalności ustawodawcy. Problem ten jest o tyle istotny, że w przypadku braku właściwej poprawki do ustawy, która jednoznacznie i definitywnie precyzowałaby, że ceną rynkową sprzedaży, jest cena po jakiej faktycznie sprzedawca sprzedawał energię swoim odbiorcom, może dojść do sporów ze strony sprzedawców energii z Prezesem URE i w dalszej konsekwencji ze Skarbem Państwa. Propozycja rozwiązania tego palącego problemu była wielokrotnie zgłaszana przez Konfederację Lewiatan, a także inne organizacje sektorowe, które zawierały nawet propozycje treści przepisów umożliwiających, zakończenie tego sporu.

Apelujemy jednocześnie, aby w przyszłości tak kluczowe przepisy dla branży energetycznej nie były procedowane z pominięciem etapu konsultacji publicznych oraz zawierały rzetelną ocenę skutków regulacji dla wszystkich podmiotów, których one dotyczą.

Deklarujemy także pełną gotowość do dalszej współpracy w zakresie wypracowania optymalnych rozwiązań problemów, które powyżej kierunkowo sygnalizujemy.

Z poważaniem

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Do wiadomości:

1. **Donald Tusk** – Prezes Rady Ministrów.
2. **Szymon Hołownia** – Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.
3. **Waldemar Pawlak** – Przewodniczący Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

